DELE AF FORMUERET – VINTEREKSAMEN 2019/2020

Opgave nr. 1

Bo Boldsen var indehaver af vinforretningen »Kvalitetsvin«. Bo havde kun én ansat, Carl Cuick, som var »ekspedient«. Bo stod for bogholderiet samt indkøb af vin, mens Carl ekspederede i forretningen. Bo indkøbte vinene via importøren, Anders Arm.

Søndag den 15. september 2019 tog Bo afsted på ferie i 1 uge. Vinforretningen var åben i den uge, idet Carl som sædvanlig stod i forretningen og ekspederede.

Anders havde i starten af september gjort en god handel. Derfor sendte han den 16. september et dateret brev til »Kvalitetsvin«. Brevet nåede frem den 19. september. I strid med Bos instrukser åbnede Carl posten og læste brevet, hvori der stod følgende:

> »Til Kvalitetsvin,
> Jeg har gjort en god handel. Til en fornuftig pris har jeg fået leveret et restparti i form af 200 flasker Classic rødvin fra vinhuset Volga. Jeg tilbyder jer disse 200 flasker for 500 kr. pr. stk. S.U. senest den 1. oktober. Hilsen Anders.«

Carl var klar over, at det var et fantastisk tilbud. Han sendte derfor samme dag, den 19. september, følgende daterede brev til Anders:

> »Kære Anders,
> Tak for dit tilbud. På vegne af Bo accepterer jeg tilbuddet om at købe 200 flasker Classic rødvin til 500 kr. pr. stk. Hilsen Carl, ekspedient.«

Bo var tilbage i vinforretningen mandag morgen den 23. september, hvor han straks blev orienteret om, hvad Carl havde foretaget sig, og fik forevist brevene af 16. og 19. september.

Carls brev af 19. september nåede frem til Anders den 23. september om formiddagen, hvor Anders læste det.

På grund af økonomiske vanskeligheder havde vinhuset Volga solgt ud af restpartierne, og den 23. september gik vinhuset konkurs. Da Anders op ad dagen hørte om Volgas konkurs, antog han med rette, at vinen Classic nu ville være eftertragtet blandt vinsamlere med den følge, at prisen på vinen inden for meget kort tid ville stige betragteligt. Derfor sendte han kl. 14.28 følgende mail til Bo:

»Kære Bo,
Jeg tilbagekalder mit tilbud af 16. september. Carl har godt nok takket ja til tilbuddet, men nu er det dig, der er indkøber, og dig har jeg jo ikke hørt fra. I mellemtiden er jeg blevet nødt til at hæve prisen til 1.000 kr. pr. flaske. Lad mig høre, om du ønsker de 200 flasker Classic til denne nye pris. S.U. senest den 1. oktober. Hilsen Anders.«

Bo læste mailen fra Anders med det samme, men ved en fejl blev mailen slettet, og Bo glemte herefter alt om den.

På grund af travlhed fik Bo først den 1. oktober sendt følgende daterede brev til Anders:

»Kære Anders,
Jeg henviser til Carls brev af 19. september. Classic rødvin kan vi altid sælge. Vi glæder os til at få den i forretningen. Hilsen Bo.«

Dette brev nåede frem den 4. oktober, hvor Anders læste det. Herefter ringede han straks til Bo med henblik på at høre, hvornår de 200 flasker Classic til en pris a 1.000 kr. skulle leveres. Under telefonsamtalen hævdede Bo, at han kun skulle betale 500 kr. pr. flaske. Anders hævdede herefter, at hvis Bo ikke ville betale 1.000 kr. pr. flaske, var han, Anders, ikke forpligtet til at levere de 200 flasker Classic rødvin.

Der ønskes en begrundet redegørelse for retsstillingen mellem Anders og Bo.

Løsningseksempel til opgave nr. 1

A's brev til »Kvalitetsvin« den 16. september er et tilbud (AoM s. 35).

A anfører i sin mail af 23. september, at han »tilbagekalder« sit tilbud af 16. september. B får kundskab om A's tilbud den 23. september om morgenen, hvor han bliver orienteret af C og får forevist A's brev af 16. september. A's mail kan tidligst være kommet frem den 23. september kl. 14.28. A kan derfor ikke tilbagekalde sit tilbud, jf. AFTL § 7 (AoM s. 39). Der foreligger ikke »særlige omstændigheder«, og der kan derfor heller ikke ske tilbagekaldelse efter AFTL § 39, 2. pkt. (AoM s. 41).

A henviser til, at det er C, der har takket ja, men B, der er indkøber. C indtager en stilling som »ekspedient«. Det medfører ikke en beføjelse for C til at indkøbe vin. C har ikke stillingsfuldmagt til at afgive accept på køb af 200 flasker Classic rødvin til 500 kr. pr. stk. den 19. september, smh. AFTL § 10, stk. 2 (AoM s. 278 f.).

C har heller ikke på andet grundlag fået fuldmagt til at afgive accept, smh. AFTL § 18 (AoM 289 ff.).

C's tilkendegivelse den 19. september har ikke retsvirkning som en accept, da C ikke har fuldmagt. A's tilbud er rettet til »Kvalitetsvin« og dermed B, som er indkøber, og A kan umiddelbart afvise C's accept som »uvirksom«. Uanset den manglende fuldmagt er A imidlertid bundet af sit tilbud indtil acceptfristens udløb. A kan ikke med henvisning til den manglende fuldmagt ensidigt ændre acceptfristen.

Ved sit brev af 1. oktober ratihaberer (godkender) B C's »accept«. B's ratihabitionserklæring/accept skal være kommet frem til A senest den 1. oktober. B kan ikke med henvisning til, at han har godkendt C's disposition, ensidigt forlænge den af A fastsatte acceptfrist (AoM s. 114 f. og s. 295).

B's ratihabitionserklæring/accept kommer først frem til A den 4. oktober, og må anses for et nyt tilbud, jf. AFTL § 4, stk. 1, som A er berettiget til at afslå (AoM s. 62 f.). (AFTL § 4, stk. 2, finder ikke anvendelse, da B sender sit brev den 1. oktober og af den grund ikke kan gå ud fra, at brevet kommer frem i rette tid).

B hævder, at han kun skal betale 500 kr. pr. flaske. B's nye tilbud af 1. oktober indeholder ikke nogen pris. Erklæringen har fået det indhold, som B har villet give den, og spørgsmålet er derfor, hvordan tilbuddet må forstås (fortolkes). (Der foreligger dermed ikke en AFTL § 32, stk. 1-situation). Erklæringen/tilbuddet henviser til C's brev af 19. september. B's tilbud må forstås (fortolkes) som et nyt tilbud om køb af 200 flasker Classic rødvin til en pris a 500 kr. pr. stk. Den omstændighed, at B har forholdt sig passiv over for A's mail af 23. september, ændrer ikke herpå.

A ringer til B samme dag, som han modtager B's brev (det nye tilbud), den 4. oktober. A's tilkendegivelse under telefonsamtalen har karakter af en (rettidig) accept. Accepten lyder imidlertid på 200 flasker Classic til 1.000 kr. pr. stk.

Da B's erklæring indeholder et tilbud om køb af rødvin til 500 kr. pr. stk., og A's tilsagn indeholder en accept om salg af 200 flasker rødvin til 1.000 kr. pr. stk., foreligger der en uoverensstemmende accept, som anses for et afslag af B's tilbud af 1. oktober i forbindelse med et nyt tilbud, som B kan afslå, jf. AFTL § 6, stk. 1 (AoM s. 65).

Konklusion: Der er ikke indgået en aftale. B kan ikke kræve de 200 flasker rødvin til 500 kr. pr. stk. A kan ikke kræve, at B skal betale 1.000 kr. pr. stk., men A vil få medhold i, at han ikke er forpligtet til at levere de 200 flasker Classic rødvin.

»AoM« er: *Lennart Lynge Andersen og Palle Bo Madsen:* Aftaler og mellemmænd, 7. udg. (2017).

Opgave nr. 2

Fredag den 1. november 2019 indgik tøjimportør Søren Suhr, Randers, og Keld Karlsen, som ejede en kæde af modebutikker i Aarhus, aftale om Karlsens køb af 200 striktrøjer a 300 kr. Suhrs indkøbspris for trøjerne var 250 kr. pr. stk. Suhrs normale salgspris – som svarede til andre forhandleres salgspris – var 400 kr. pr. stk., men Suhr gav Karlsen en rabat, dels fordi Suhr gerne ville have Karlsen som fast kunde fremover, dels fordi Suhr havde mange af den pågældende trøjemodel på lager. Det fremgik af aftalen, at trøjerne skulle leveres på Karlsens centrallager i Viby fredag den 8. november, og at købesummen på 60.000 kr. skulle betales »kontant ved modtagelsen«.

Suhr og Karlsen indgik desuden den 1. november aftale om Karlsens køb af 300 par bukser a 300 kr. Suhrs normale salgspris – som svarede til andre forhandleres salgspris – var 350 kr. pr. stk., men Suhr ydede også her Karlsen en rabat i håb om, at Karlsen ville blive fast kunde fremover. Da Suhr ikke havde bukserne på lager og ville være sikker på at kunne nå at få dem hjem, aftaltes det, at bukserne skulle leveres på Karlsens centrallager i Viby tirsdag den 12. november, og at købesummen på i alt 90.000 kr. skulle betales senest tirsdag den 3. december.

Fredag den 8. november om morgenen ankom Suhrs sædvanlige vognmand, Vagn Vognsen, til Karlsens lager med de 200 trøjer som aftalt. Karlsen var selv til stede på lageret. Vognsen forklarede – i overensstemmelse med sandheden – at Suhr havde givet ham besked om, at han ikke måtte udlevere varerne uden at få betaling af købesummen. Karlsen forklarede, at han ville lave en bankoverførsel på 60.000 kr. til Suhr samme dag om eftermiddagen. Vognsen tænkte, at det måtte være »ok«, og læssede kasserne med de 200 trøjer af ved Karlsen. Karlsen kørte kasserne ind på lageret, hvor de blev placeret i et hjørne for sig selv.

Herefter kørte Vognsen direkte tilbage til Suhrs lager og forklarede, hvad der var foregået. Suhr skrev straks en mail til Karlsen. Heri forlangte Suhr at få tilbageleveret trøjerne. Suhr forlangte desuden erstatning af Karlsen, principalt på i alt 21.200 kr. Suhr havde beregnet sit erstatningskrav som sin mistede fortjeneste med udgangspunkt i forskellen mellem den aftalte købesum på 300 kr. og Suhrs normale salgspris på 400 kr.

pr. trøje tillagt de omkostninger på 1.200 kr., som Suhr havde betalt til Vognsen for transporten af trøjerne fra Randers til Viby. Subsidiært krævede Suhr et mindre beløb.

Karlsen svarede samme dag, fredag den 8. november, før middag på Suhrs mail. Karlsen bestred, at Suhr var berettiget til at kræve trøjerne tilbage, og skrev, at han ville overføre købesummen så hurtigt som muligt. Karlsen nægtede desuden principalt at være erstatningsansvarlig over for Suhr overhovedet. Subsidiært ville Karlsen kun anerkende erstatningsansvar for et mindre beløb.

Tirsdag den 12. november om formiddagen – hvor Karlsen stadig ikke havde betalt for striktrøjerne – ringede Karlsen til Suhr. Karlsen ville vide, hvornår på dagen bukserne ville blive leveret. Suhr fortalte, at han som følge af Karlsens »generelle økonomiske og forretningsmæssige uformåen« ikke havde tænkt sig at levere. Karlsen hævdede, at han var berettiget til at få bukserne leveret samme dag, tirsdag den 12. november, og at han ville betale købesummen den 3. december som aftalt. Da Suhr fastholdt sit synspunkt, forlangte Karlsen erstatning som følge af Suhrs »kontraktsbrud«. Karlsen opgjorde sit krav til 15.000 kr. Suhr nægtede principalt at være erstatningsansvarlig overhovedet over for Karlsen i anledning af det skete. Subsidiært ville Suhr kun anerkende erstatningsansvar for et mindre beløb.

Under samtalen fastholdt parterne i øvrigt deres synspunkter vedrørende striktrøjerne.

Hvorledes er retsstillingen mellem Suhr og Karlsen?

Løsningseksempel til opgave nr. 2

1. Striktrøjerne

Der foreligger et *handelskøb*, jf. KBL § 4, da både K og S er »handlende«, og da de begge handler »i eller for deres bedrift« (Lærebogen s. 36 f.). Det er et *genuskøb* (Lærebogen s. 31 ff.) og et *kontantkøb*, da K skal betale købesummen »kontant ved modtagelsen«. Der skal »leveres på Karlsens centrallager«, dvs. at der er tale om et *francokøb*, jf. KBL § 65 (Lærebogen s. 48).

S er berettiget til i kontantkøb – som betingelse for varernes overgivelse til K – at forlange købesummen betalt, jf. KBL §15 (Lærebogen s. 58 f.). K's tilbud om at lave en bankoverførsel senere på dagen udgør ikke kontant betaling.

Der foreligger en væsentlig forsinkelse med betalingen, jf. KBL § 28, stk. 1, 3. pkt., hvorefter enhver forsinkelse med betalingen er væsentlig i handelskøb. S er dermed berettiget til at hæve købet, dvs. at forlange trøjerne tilbageleveret (Lærebogen s. 179). V har udleveret varerne til K i strid med S's instruks, og uanset om V måtte mene at have været berettiget hertil eller ej, bevarer S sin hæveadgang over for K på trods af overgivelsen, sml. KBL § 28, stk. 2. S skal blot forfølge sit kontantforbehold »med den fornødne hurtighed«, hvilket han gør ved straks at skrive en mail til K, hvori han forlanger varerne tilbageleveret (Lærebogen s. 185 f.).

S er desuden berettiget til at kræve erstatning af K i anledning af misligholdelsen. K er ikke ansvarsfri efter KBL § 30, jf. § 24, da der hverken foreligger umulighed eller force majeure. (K er tillige objektivt ansvarlig for sin egen pengemangel) (Lærebogen s. 187 f.).

S kan kræve erstatning for sin positive opfyldelsesinteresse, dvs. den mistede fortjeneste. S's avancetab i anledning af K's misligholdelse udgøres af forskellen mellem den aftalte købesum på 300 kr. pr. stk. og indkøbsprisen på 250 kr. pr. stk., dvs. i alt 10.000 kr. S kan ikke i medfør af KBL § 30, stk. 1, 2. pkt., kræve erstatning for nogen prisdifference, da et sådant krav forudsætter, at S er nødt til at foretage dækningssalg til en lavere pris end aftalt med K. Denne situation foreligger ikke her. (Tværtimod har S solgt til K til en lavere pris (300 kr. pr. stk.) end S's normale salgspris/den normale markedspris (400 kr. pr. stk.)). (Lærebogen s. 188 ff.).

S kan ikke samtidig med den positive opfyldelsesinteresse/den mistede fortjeneste kræve erstatning for den negative kontraktsinteresse, dvs. de omkostninger, han forgæves har afholdt til transport. Disse omkostninger (1.200 kr.) skulle han have afholdt under alle omstændigheder, dvs. også selv om K ikke havde misligholdt aftalen (Lærebogen s. 190).

Konklusionen er, at S kan kræve 10.000 kr. i erstatning af K.

2. Bukserne

Der foreligger et *handelskøb*, jf. KBL § 4, da både K og S er »handlende«, og da de begge handler »i eller for deres bedrift« (Lærebogen s. 36 f.). Det er et *genuskøb* (Lærebogen s. 31 ff.) og et *kreditkøb*, da det er aftalt, at købesummen skal betales den 3. december (dvs. 3 uger efter det aftalte leveringstidspunkt). Der skal »leveres på

Karlsens centrallager«, dvs. at der er tale om et *francokøb*, jf. KBL § 65 (Lærebogen s. 48).

Spørgsmålet er først og fremmest, om S er berettiget til at hæve købet af bukserne den 12. november.

K er ikke i aktuel misligholdelse med betalingen, da S hæver, idet K i henhold til aftalen først skal betale købesummen den 3. december. S kan dermed ikke hæve på grundlag af KBL § 28, stk. 1 (Lærebogen s. 179).

K er heller ikke i anticiperet misligholdelse, der kan begrunde S's ophævelse. Det står ikke »klart«, at der vil indtræde en hævebegrundende forsinkelse med betalingen den 3. december (Lærebogen s. 180 og 192 f.).

KBL § 29 om køberens forsinkelse i successive leverancer opstiller en formodning for, at køberens forsinkelse vil gentage sig. Bestemmelsen finder imidlertid ikke anvendelse her, hvor der er tale om to selvstændige aftaler, dvs. at K's forsinkelse med betaling af købesummen for trøjerne ikke bevirker, at der er en formodning for, at K også vil komme i forsinkelse med hensyn til betaling for bukserne (Lærebogen s. 179 f.).

S er heller ikke berettiget til at hæve med udgangspunkt i KBL § 39, stk. 1, 2. pkt. om køberens manglende betalingsevne. Der er ikke noget, der tyder på, at K har økonomiske vanskeligheder af den art, som er nævnt i § 39, og den omstændighed, at K ikke betalte købesummen for striktrøjerne rettidigt, berettiger ikke S til at udøve standsningsret, herunder hæve købet, for så vidt angår bukserne. (S's hæveadgang i henhold til § 39, stk. 1, 2. pkt., er i øvrigt betinget af, at S forgæves har anmodet K om at stille sikkerhed for købesummens betaling til forfaldstid) (Lærebogen s. 194 og 197 f.).

Konklusionen er herefter, at S's ophævelse ved samtalen den 12. november er uberettiget, dvs. at S's leveringsnægtelse udgør misligholdelse.

K kan kræve erstatning af S, jf. KBL § 24, da der ikke foreligger umulighed (bukserne kan købes hos andre forhandlere) eller force majeure (Lærebogen s. 95 ff.). K kan opgøre sit krav efter reglerne om den positive opfyldelsesinteresse. K er berettiget til at kræve i alt 15.000 kr., som svarer til prisdifferencen, jf. KBL § 25, beregnet efter forskellen mellem buksernes normalpris ved andre forhandlere (350 kr. pr. stk.) og den aftalte købesum (300 kr. pr. stk.) (Lærebogen s. 108 f.).

»Lærebogen« er: *Lars Hedegaard Kristensen m.fl.:* Lærebog i dansk og international køberet, 5. udgave (2017).